

Övning

Händelse ur verkligheten – Knivhuggen man

Sammanfattning

Den här övningen är avsedd för ungdomar t.ex. i samband med utbildning i första hjälpen eller inom andra humanitära områden. Eleverna får sätta sig in i och diskutera hur de själva och andra kan reagera, tänka och känna i svåra situationer.

Spelet baseras på en verklig händelse där en man i London blev knivhuggen. Händelsen återberättades av ett ögonvittne i en av Englands dagstidningar¹.

Övningen består av tre faser som kan genomföras under en lektion eller spridas ut över en vecka eller mer. Varje fas ger eleverna mer information om vad som hände. Fas 2 bygger på att fas 1 redan hänt och fas 3 bygger på att fas 2 redan hänt.

---

¹Utdrag Copyright Guardian Newspapers Limited 2005.

Åldersgrupp

Ungdomar 11–16 år och vuxna

Övningen kan genomföras i helklass, smågrupper eller som skrivövning.

Tidsåtgång

Materialet är flexibelt och spelet kan förlängas, förkortas eller användas för hemarbete, vilket som bäst passar din klass. Ett förslag är:

Fas 1 15 minuter

Fas 2 25 minuter

Fas 3 20 minuter

Mål

- > Eleverna får sätta sig in i olika svåra situationer och fundera över sina egna och övningens karaktärens känslor och reaktioner.
- > Eleverna får beskriva sina känslor och reaktioner i situationerna, både muntligt och skriftligt.

Fas 1

Detta är början av händelsen. Läs upp situationen för eleverna.

En kväll omkring kl 10 är du på väg hem med bussen. Du sitter på bussens övre plan. Bland passagerarna finns en man i tjugooårsåldern som betar sig konstigt. Han skriker och kastar mat omkring sig. Han ser lite vild ut och det verkar inte som att han är särskilt lätt att prata med. En efter en börjar de andra passagerarna lämna sina platser och gå till bussens nedre plan för att slippa ifrån honom.

Efter uppläsningen, bjud in eleverna till tankar och reflektioner. Det kan vara i helklass, smågrupper eller som skrivövning.

- Hur skulle du göra?
(De vanligaste valen är att gå ner till våningen under, att sitta tyst och stilla och inte reagera eller att ifrågasätta mannens beteende på något sätt.)
- Be eleverna fundera på hur de tror att de skulle reagera och hur de skulle agerat.
- Vilka tankar tror du skulle dyka upp i en liknande situation?
Är det en bra strategi för din egen säkerhet och bekvämlighet, att hålla sig för sig själv?
Vilka skyldigheter har vi att reagera på störande beteende?
Skulle våra offentliga miljöer vara bättre platser om fler människor var beredda att agera när folk stör ordningen?
- Om eleverna tror att de skulle försöka få mannen att sluta skrika och kasta mat, hur skulle de göra?
Vad skulle de säga till honom?
Är humor bättre än konfrontation?
Vad finns det för nackdelar med att vänta med att säga något tills du hunnit bli arg?

Fas 2

Berätta för eleverna att händelsen du refererar baseras på en verklig händelse på en Londonbuss (en fredag kväll i juli 2005). Fortsätt sedan med berättelsen:

De flesta passagerarna lämnade bussens övre våning. Ett ungt par och en man stannade kvar. Den skrikande mannen började kasta chips rakt på den unga kvinnan. Hennes pojkvän protesterade. Det blev slagsmål och mannen drog kniv. Han högg kvinnans pojkvän flera gånger.

- Låt eleverna diskutera valen de gjorde i fas 1 efter att de fått den nya informationen.

Fortsätt berätta för eleverna vad som hände. Det kommer att föra med sig andra tankar och funderingar om hur de skulle agerat i den plötsligt uppkomna situationen.

Tara McCartney, som befann sig på bussens nedre plan, hörde en kvinna ropa och skrika: "Hjälp, vad gör han?! Stoppa honom! Stoppa honom!"

Bussen stannade vid en hållplats på Holloway Road och mannen som betett sig konstigt gick av. Efter en stund kom kvinnan som hade ropat – som var den knivhuggne mannens flickvän – ner för trappan och steg av bussen. Hon var blek och stirrade rakt fram - såg ut som om hon var i chock.

Några minuter senare kom pojkvännen ner. Hans skjorta var blodig och han sa: "Titta, han högg mig med kniven! Han högg mig med kniven!"

- Stanna här – Fråga eleverna: Vad skulle ni göra? – innan du fortsätter berättelsen.

Tara McCartney sa att hon hade tvekat, ville inte vara den första att agera när så många andra fanns runt omkring.

"Så, plötsligt, förstod jag att ingen annan skulle göra något. Jag satte ner min väska och plockade fram min telefon. Sedan gick jag fram till mannen och sa: "Sitt ner!" Han vinglade omkring, tog av sig den blodiga skjortan och sa: "Titta, titta!"

Hon såg sig omkring för att se om någon annan skulle hjälpa till men ingen verkade bry sig. Alla tittade åt något annat håll. Mannen satte sig ner och började andas tungt. Hon ville att han skulle lägga sig ner eftersom han var sårad.

"Jag ringde 112 samtidigt som jag försökte få honom att lägga sig ner. Han var kraftigt byggd, inte jättestor men en vuxen man, klart större än mig och jag klarade inte av att ringa samtidigt, så jag skrek "Kan någon hjälpa mig? Snälla, hjälp!"

"Men ingenting hände. Ingen tittade åt vårt håll. Jag kunde inte tro att det var sant!"

När mannen äntligen låg ner drabbades han av cirkulationssvikt. Han var mycket blek och svettades. Tara berättar: "Jag hade ingen riktig utbildning i första hjälpen, hade bara hört lite här och där. Men jag vet att man ska stanna kvar hos den skadade och prata med honom. Vara lugn och stanna kvar. Så jag frågade honom om han kunde tala om hur gammal han var och var han bodde.

Men han svarade inte, bara vände sig från sida till sida och sa att han inte ville sova. Jag fortsatte prata med honom och sa att han var tvungen att hålla sig vaken. Vid det här laget skakade han och svettades över hela kroppen. Jag fortsatte säga att det är lugnt, det blöder inte så mycket, allt ska bli bra."

En man på bussen hade en stor tjock jacka och Tara frågade mannen om hon kunde få låna den att lägga den över den skadade mannen. "Han bara svarade nej! Så var det med det!"

- Be eleverna berätta vad de tycker om hur Tara hanterade situationen. Du kan fokusera på aspekterna runt första hjälpen. Vad gjorde hon rätt? Finns det något hon inte gjorde som de skulle gjort? Stämde det hon gjorde överens med vad de själva lärt sig om första hjälpen. När eleverna diskuterat en stund kan du berätta att hennes insatser följer rekommendationerna för första hjälpen. Förutom att hon borde ha försökt stoppa blodflödet.
- Tala också om hur svårt det kan vara att snabbt reagera i en oväntad situation. Det vi i ett lugnt läge tror att vi skulle göra – är det vad vi verkligen gör i en akut situation?
- Uppmuntra eleverna att berätta om egna upplevelser, om situationer där de själva agerat eller inte visste vad de skulle göra. Känner de någon som är bra på att hantera kritiska lägen eller någon som inte är så bra? Detta kan göras som en skrivuppgift.

Fas 3

Berätta slutet på händelsen.

Polis och ambulans kom och den sårade mannen fördes till sjukhus. Fem av passagerarna och chauffören fick stanna kvar och förhördes av polisen. De fick åka hem kl 2 på natten.

Den sårade mannen, som hette Richard, dog på sjukhuset samma natt. En 20-årig man arresterades några dagar senare och anklagades för mord.

Be eleverna föreställa sig att de var passagerare på bussen. Läs upp frågorna som följer och låt dem svara alternativt skriva ner sina svar.

- Föreställ er att ni är kallade att vittna för polisen. Vad tror ni att ni tänkte och kände när ni fortfarande var kvar på Holloway Road i de tidiga morgontimmarna? Tänk er att ni, när ni kom hem, skrev ner era känslor i dagboken. Vad skulle ni skriva?
- Föreställ er att ni lämnade bussen och for hem, utan att prata med polisen. Kanske utan att förstå hur allvarlig händelsen var. Hur tror ni det skulle kännas senare om ni fick veta på nyheterna vad som hänt? Skulle ni ha kontaktat polisen för att berätta vad ni sett?
- Efter att vittnena senare på natten, av polisen, fick veta att Richard hade dött, sa Tara McCartney att hon hade gråtit floder av tårar. Be eleverna räkna upp adjektiv som beskriver hur hon kan ha känt sig.
- Låt eleverna tänka över sina reaktioner i Fas 1 och hur de då trodde att de skulle agerat. Tror ni att det hade varit ett bra alternativ att försöka ta kontakt med mannen och försöka få honom att sluta med sitt otrevliga sätt (kasta mat och skrika), nu när ni vet hur allting slutade?

Utökad övning

Skrivuppgift

Låt eleverna hitta på ett eget scenario med en händelse sent på kvällen på en offentlig plats och skriva ner sin egen version. Några personer har hamnat i en diskussion som urartar. Uppgiften är att fokusera på en av personerna och skriva ner känslor och beteende allteftersom situationen utvecklas. Det kan vara en av de argumenterande personerna eller någon kompis i bakgrunden. Det kan också välja en förbipasserande, en busschaufför eller polisen som blir kallad till platsen, som reagerar kraftigt på det som händer.

Kommentarer

- > Det finns ingenting som tyder på att ett annat agerande av medpassagerarna skulle ha kunnat förändra vad som hände och räddat Richards liv. Det är viktigt att kunna första hjälpen och göra så gott man kan men ibland hjälper det tyvärr inte och svårt skadade personer dör.
- > Tara McCartney's berättelse publicerades i tidningen the Guardian torsdagen 4 augusti 2005. Nästa dag fanns en rättelse i tidningen som klargjorde att hon inte var den enda passageraren som försökt hjälpa den allvarligt skadade mannen. I andra vittnesmål hade framkommit att flera andra också hade hjälpt till på olika sätt. Att olika personer har olika syn på vad som hände och kommer ihåg olika saker är varken konstigt eller ovanligt. Det är viktigt att komma ihåg att en persons version oftast inte kan täcka upp hela händelsen.

Övningen är en del av *The Humanitarian Education Programme* som producerats av brittiska Röda Korset. Lärare och utbildare kan använda den fritt, kopiera och sprida, genom sitt arbete. Var vänlig inkludera kommentarerna ovan och kontaktinformationen nedan.

Övningen är publicerad i mars 2006 av PJ White.

Ytterligare information kan fås från:
Schools and community education
British Red Cross
44 Moorfields
London EC2Y 9AL

Email: rededucation@redcross.org.uk

Mer utbildningsmaterial på svenska finns på www.redcross.se/forstahjalpen

Mer utbildningsmaterial (på engelska) finns på www.redcross.org.uk/education